

SADRŽAJ

Rasprave

Mladen Nikolanci, »Dalmatinska dinastija« i propast Zapadnog Rimskog Carstva	5— 22
♦ Die »Dalmatinische Dynastie« und der Zerfall des Weströmischen Reiches	22
Ivo Goldstein, O Tomislavu i njegovom dobu	23— 54
♦ Über Tomislav und seine Zeit	55
mr Milenko Pečić, Dva kamena natpisa manastira Krke	57— 67
♦ Due scritte lapidali del monastero sulla Krka	67
Nikša Stančić, Gajeva klasifikacija južnoslavenskih jezika i naroda u vrijeme nastanka »Kratke osnove Horvatsko-slavenskog pravopisanja« iz 1830. godine	69—105
♦ Die Klassifizierung der Südslawischen Sprachen und Völker von Ljudevit Gaj zum Zeitpunkt des Entstehens des Buches »Kratka osnova Horvatsko-slavenskoga pravopisanja« aus dem Jahr 1830.	105—106
Šime Peričić, Nekoliko gospodarskih pokušaja u sjevernoj Dalmaciji krajem 19. stoljeća	107—114
♦ Alcuni tentativi di sviluppo economico nella Dalmazia settentrionale alla fine del XIX secolo	114
Livia Kardum, Anschluss Austrije 1938. godine prema dokumentima njemačkog ministarstva vanjskih poslova	115—164
♦ Der Anschluss nach den Akten zur deutschen auswärtigen Politik	164—166
Ljubo Boban, Prilozi za političku biografiju don Frana Bulića (1914—1934)	167—213
♦ Beiträge zu einer politischen Biographia des don Frane Bulić (1914—1934)	213—214
Ivan Očak, Jugoslavenski sudionici Oktobarske revolucije	215—246
♦ Югославские участники Октябрьской революции в борьбе против фашизма (1936—1945)	246—248

Prilozi

Neven Budak, Servi i famuli primjer isključivanja i marginalizacije u našim komunalnim društvima	249—254
♦ Der Prozess der Isolierung und das Abschieben in die Raudgruppen am Beispiel der Servi und Famuli in unseren kommunalen Gemeinschaften	254—255
mr Branka Boban, O nekim problemima predratne jugoslavenske sociologije. (U povodu knjige, Milovan Mitrović, Jugoslavenska predratna sociologija.)	257—270
♦ Ein Beitrag zur Erforschung der soziologischen Auffassungen der Ideologen der kroatischen republikanischen Bauernpartei	270

Kongresi i simpoziji

Ekumena historičara (<i>Mirjana Gross</i>)	271—290
Međunarodni kulturno-povijesni simpozij »Mogersdorf 1985« (<i>Dragutin Pavličević</i>)	291—292

Ocjene i prikazi

Naši iseljenici — divni ljudi (<i>France Klopčič</i>)	293—299
Ivo Babić, Prostor između Trogira i Splita. Kulturno-povijesna studija. (<i>Danica Bužić-Božančić</i>)	300—304
Ivan Đurić, Sumrak Vizantije (<i>Ivo Goldstein</i>)	304—307
Ránki György, Prostori djelatnosti, tokovi nužnosti. (Morgázterek, kenyserpályak.) (<i>Klara Filipović</i>)	307—310
Povaljska listina i Povaljski prag (<i>Mirjana i Petar Strčić</i>)	310—312
Prilozi za povijest Rijeke i opatijskog područja (<i>Petar Strčić</i>)	313—315
The Cartulary of the Benedictine Abbey of St. Petar of Gumay (Croatia) 1080—1187 (<i>Zlatko Kudelić</i>)	315—318
Monumenta historica ragusina II. — Spisi dubrovačke kancelarije. Knj. II (<i>Branka Taradžić</i>)	318—321
Vukašin Taranović, Treći diverzantski odred (<i>Franko Mirošević</i>)	321—325
Mato Kapović, Radnički pokret u Dubrovniku 1874—1941. (<i>Franko Mirošević</i>)	325—328
Fra Marijan Bogdanović, Ljetopis kreševskog samostana (1765—1817). (<i>A. Mijatović</i>)	329
Olga Zirojević, Crkve i manastiri na području Pečke patrijaršije do 1683. (<i>Ivica Prlender</i>)	330—331
Arhivski fondovi i zbirke u SFR Jugoslaviji i SR Hrvatska. (<i>Dragutin Pavličević</i>)	332—333
Jakov Stipišić, Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi. (<i>Josip Lučić</i>)	333—334

Časopisi i zbornici

Zagreb 1941—1945. Zbornik sjećanja I—IV. (<i>Franko Mirošević</i>)	335—339
Spomenica prof. dru Olegu Mandiću (<i>Petar Strčić</i>)	339—342
Gradišćanski Hrvati 1533—1983. Zbornik radova. (<i>Božena Vranješ-Soljan</i>)	342—346
Radovi Zavoda JAZU u Zadru 29—30. (<i>Vesna Đurić</i>)	346—348
Anali JAZU XXI, Dubrovnik 1983. (<i>Josip Lučić</i>)	349—352
Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 24, 1984 (<i>Josip Lučić</i>)	352—354
Krčki zbornik. Sv. 12 (<i>Zlatko Stubić</i>)	355—357
Zbornik Centra za društvena istraživanja Slavonije i Baranje. Sv. 20, 1983 (<i>Damir Agičić</i>)	357—362
Podravski zbornik 1980—1983. (<i>Darko Šantek</i>)	362—363
Radovi Centra za znanstveni rad Vinkovci. Sv. V, 1984 (<i>Anđelko Mijatović</i>)	364—365
Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas III—IV, 1979—1981. (<i>Dragutin Pavličević</i>)	365—368
Ponovo izlazi zbornik »Vrela i prinosi« (<i>Damir Zorić</i>)	368—371
O bibliografiji u »Vjesniku za arheologiju i historiju dalmatinsku«. (<i>Ivo Goldstein</i>)	371—372

In memoriam

Hugh Seton-Watson (1916—1984). (<i>Mirjana Gross</i>)	373—379
---	---------

Diskusija

Umjesto odgovora Štefaniji Popović (<i>Mladen Svab</i>)	380—382
---	---------

SVEUČILISTE U ZAGREBU — INSTITUT ZA HRVATSKU POVIJEST

INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
ИНСТИТУТ ХОРВАТСКОЙ ИСТОРИИ

RADOVI

VOL. 18

ZAGREB

1985.

Izdavač: Sveučilište u Zagrebu — Centar za povijesne znanosti
Odjel za hrvatsku povijest

UREDNIČKI ODBOR

Branka BOBAN, Zagreb, Mirjana GROSS, Zagreb, Josip LUČIĆ, Zagreb, Marijan MATICKA, Zagreb, Ivan OČAK, Zagreb, Tomislav RAUKAR, Zagreb, Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Josip LUČIĆ, Zagreb

Adresa uredništva: Centar za povijesne znanosti — Odjel za hrvatsku povijest,
Zagreb, Krčka 1

Časopis izlazi jednom godišnje

Cijena ovog broja iznosi 600 din

Izdavanje časopisa sufinancira Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SR Hrvatske - VII.

Rješenjem Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu SR Hrvatske br. 6859/1 od 5. X. 1982. časopis »Radovi« oslobođeni su plaćanja poreza na promet proizvoda.

Časopis je registriran u Republičkom komitetu za informiranje SR Hrvatske pod br. UP-547/2 — 84 — 1984.

RADOVI 18

Za izdavača
Prof. dr *Josip Adamček*

Lektor
Ivan Tolj

Korektor i tehnički urednik
Franjo Čuješ

SURADNICI U OVOM BROJU

AGIČIĆ Damir, student, Filozofski fakultet Zagreb
BOBAN mr Branka, Centar za povijesne znanosti Sveučilišta, Krčka 1 Zagreb
BOBAN dr Ljubo, Filozofski fakultet Zagreb
BUDAK mr Neven, Filozofski fakultet Zagreb
BUŽIĆ-BOŽANČIĆ dr Danica, Poljana kralja Tomislava 3, Split
ĐURIĆ Vesna, student, Filozofski fakultet Zagreb
FILIPOVIĆ Klara, Šestinski vijenac 22, Zagreb
GOLDSTEIN mr Ivo, Filozofski fakultet Zagreb
GROSS dr Mirjana, Britanski trg 12, Zagreb
KARDUM mr Livia, Fakultet političkih nauka Zagreb
KLOPČIĆ Franc, Linhartova 62, Ljubljana
KUDELJIĆ Zlatko, Turinina 4, Zagreb
LUČIĆ dr Josip, Centar za povijesne znanosti Sveučilišta, Krčka 1 Zagreb
MIJATOVIĆ Anđelko, P. Togliatija 12, Susedgrad, Zagreb
MIROŠEVIĆ mr Franko, Zavod za prosvjetno-pedagošku službu SRH, Zagreb
NIKOLANCI Mladen, B. Ivanovića 10, Split
OČAK dr Ivan, Centar za povijesne znanosti Sveučilišta Krčka 1, Zagreb
PAVLIČEVIĆ dr Dragutin, Centar za povijesne znanosti Sveučilišta, Krčka 1, Zagreb
PEKIĆ mr Milenko, Naučna biblioteka, Zadar
PERIČIĆ dr Šime, Zavod JAZU, Obala oktobarske revolucije 8, Zadar
PRELENDER Ivica, Iza Roka 1, Dubrovnik
STANČIĆ dr Nikša, Filozofski fakultet Zagreb
STRČIĆ dr Mirjana, Kumičićeva 42, Rijeka
STRČIĆ Petar, Arhiv Hrvatske, Zagreb
STUBLIĆ Zlatko, Vlašićka 12, Zagreb
ŠANTEK Darko, Trnac 29, Zagreb
ŠVAB mr Mladen, Leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, Zagreb
TARADŽIĆ Branka, student, Filozofski fakultet Zagreb
VRANJEŠ-SOLJAN mr Božena, Centar za povijesne znanosti Sveučilišta Krčka 1 Zagreb
ZORIĆ Damir, Salopekova 18, Zagreb